

CHARLES MUGLER, **Euclide, Extraits des Éléments** Grands classiques des sciences et des techniques, p. 128 Gauthier - Villars, éditeur Paris 1967.

ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΟΥΓΚΛΕΡ, **Ευκλείδης, Έπιτομή τών Στοιχείων**, Μεγάλοι κλασικοί τών έπιστημών και τών τεχνών, σελ. 128. Έκδότης Γκοτιέ - Βιλάρ, Παρίσι 1967.

Ο καθηγητής τών Πανεπιστημίων τής Nice και του Strasburg κ. Κάρολος Μοϋγκλερ είναι γνωστός εις τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τοῦ «Πλάτωνος» ἐκ τῶν δύο μεγάλων ἔργων του : 1) τοῦ λεξικοῦ τῶν γεωμετρικῶν ὄρων τῶν Ἑλλήνων και 2) τοῦ λεξικοῦ τῶν ὀπτικῶν ὄρων τῶν Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων ἔχουν ἤδη δημοσιευθῆ κριτικαί εις προηγούμενα τεύχη τοῦ «Πλάτωνος». Ἦδη εὐρισκόμεθα εις τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ κρίνωμεν τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον του, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸν ἐπίλογον τῶν πολυετῶν και πολυμόχθων προσπαθειῶν του ἐπὶ τῶν Στοιχείων τοῦ Εὐκλείδου.

Εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ βιβλίου ὁ κ. Μοϋγκλερ τονίζει τὸν καθαρῶς θεωρητικὸν χαρακτήρα τῶν Στοιχείων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλλείπει πᾶς πρακτικὸς ἢ ἀριθμητικὸς ὑπολογισμὸς. Χαρακτηριστικῶς σημειοῦται ὅτι χωρὶς νὰ ἔχη γίνεῖ μνεία ὑπολογισμοῦ ἐμβαδοῦ ἢ ὄγκου ἀποδεικνύονται τὰ θεωρήματα : παραλληλόγραμμα ἔχοντα τὴν αὐτὴν βᾶσιν και τὸ αὐτὸ ὕψος εἶναι ἴσα, και τὰ παραλληλεπίπεδα ὡσαύτως. Ἐν ᾧ ἡ ἐπιφάνεια και ὁ ὄγκος τῆς σφαίρας ἀνακαλύπτονται τοῦλάχιστον πεντήκοντα ἔτη βραδύτερον τῆς συγγραφῆς τῶν Στοιχείων, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους, ἐν τούτοις εις τὰ Στοιχεῖα περιέχονται θεωρήματα σπουδαῖα περὶ σφαίρας, ὅπως π.χ. τὸ θεώρημα, ὅτι δύο σφαῖραι εἶναι πρὸς ἀλλήλας ὡς οἱ κύβοι τῶν διαμέτρων αὐτῶν. Τὰ Στοιχεῖα, σημειοῖ ὁ κ. Μοϋγκλερ, δὲν ἀποτελοῦν ἀπλῶς συλλογὴν μαθηματικῶν γνώσεων. Ἐκ τῆς μεγάλης δημιουργίας τῶν Ἑλλήνων ὁ Εὐκλείδης ἔχει ἐκλέξει και συμπεριλάβει εις τὰ Στοιχεῖα πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐποικοδομητικὸν διὰ τὴν ὅλην μαθηματικὴν ἐπιστήμην. Ὁ Εὐκλείδης δὲν σκοπεύει νὰ συγγράψῃ ἐν ἐγχειρίδιον πρακτικῆς γεωμετρίας. Ἐπιθυμεῖ νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ μαθηματικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα τὰ συναπαρτίζοντα τὸ θεμέλιον τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης και τοῦτο τὸ ἐπιτυγχάνει κατὰ τρόπον λίαν ἐπιδέξιον και μοναδικόν. Εἶναι φανερὰ παντοῦ εις τὰ Στοιχεῖα ἡ ἐπίδρασις τῶν Πλατωνικῶν ιδεῶν εις τὸν Εὐκλείδην, διὰ τὸν ὁποῖον οἱ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς λέγουν ὅτι ὡς τελικὸν σκοπὸν τῆς συγγραφῆς τῶν Στοιχείων εἶχε θέσει τὴν ἀπόδειξιν τῶν θεωρημάτων τῶν Πλατωνικῶν καλουμένων σχημάτων, δηλαδὴ τὴν ἐγγραφὴν εις σφαῖραν τῶν πέντε κανονικῶν πολυέδρων. Ἀφοῦ γίνεται λόγος περὶ τῆς γλώσσης και τοῦ ὕφους τῶν Στοιχείων ἀκολουθεῖ εις τὸ κύριον μέρος τοῦ βιβλίου ἡ μετὰ δεξιότητις ἐρμηνεία τῶν ὀρισμῶν και τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐπιπέδου γεωμετρίας, τῆς στερεομετρίας και τῆς ἀριθμητικῆς. Τὸ βιβλίον X ἐξετάζεται και ἀπὸ ἐπόψεως γεωμετρικῆς και ἀπὸ ἐπόψεως ἀριθμητικῆς. Εἰς τὸν πίνακα τῆς σελίδος 24 παρέχεται ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν Στοιχείων.

